

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 94/04-10

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 17. marca 2004 predbežne prerokoval sťažnosť MUDr. V. Dz., bytom K., a P. Dz., bytom K., zastúpených advokátkou JUDr. D. S., Advokátska kancelária, K., ktorou namietajú porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a základného práva na prerokovanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Košice I v konaní vedenom pod sp. zn. 19 C 330/95, a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť MUDr. V. Dz. a P. Dz. o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 9. februára 2004 doručená sťažnosť MUDr. V. Dz., bytom K., a P. Dz., bytom K. (ďalej len „sťažovatelia“), zastúpených advokátkou JUDr. D. S., Advokátska kancelária, K., ktorou namietajú porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“)

a základného práva na prerokovanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Košice I (ďalej len okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 19 C 330/95. Predmetom konania na okresnom súde je zriadenie vecného bremena za náhradu na pozemku v ich bezpodielovom spoluvlastníctve, určenie výšky náhrady za zriadenie vecného bremena, výšky náhrady škody a bezdôvodného obohatenia. Účastníkmi konania sú sťažovatelia ako žalobcovia a mesto Košice ako žalovaný.

Podľa tvrdenia sťažovateľov bolo nálezom ústavného súdu č. k. II. ÚS 68/01-27 z 29. mája 2002 vyslovené, že bolo porušené ich právo na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 19 C 330/95. Až po jedenástich mesiacoch 24. apríla 2003 bolo v právnej veci sťažovateľov rozhodnuté medzitýmnym rozsudkom. Ani potom za ďalších 10 mesiacov okresný súd v zostávajúcej časti nerozhodol konečným rozsudkom. Preto sa sťažovatelia domnievajú, že bolo porušené ich základné právo podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru. Sťažovatelia poukazujú na to, že ide o spor, ktorý začal v roku 1995.

Sťažovatelia vidia porušenie svojich základných práv v tom, že okresný súd porušil ich základné právo garantované v čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru, keď nekonal bez zbytočných prietahov aj napriek nálezu ústavného súdu č. k. II. ÚS 68/01-27 z 29. mája 2002. Vzhľadom na dĺžku celého konania a pocit právnej neistoty sťažovatelia žiadajú priznať primerané finančné zadost'učinenie vo výške 200 000 Sk.

Sťažovatelia vo svojej sťažnosti doručenej ústavnému súdu navrhli, aby ústavný súd takto rozhodol:

„Okresný súd Košice I porušil základné právo sťažovateľov MUDr. V. Dz. a P. Dz. v konaní vedenom pod sp. zn. 19 C 330/95-137, aby sa ich vec prerokovala bez zbytočných prietahov, zaručené im čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a aby sa ich vec prejedнала v primeranej lehote, zaručené im čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

Okresnému súdu Košice I sa prikazuje konať v konaní 19 C 330/95-137 bez zbytočných prietáhov.

MUDr. V. Dz. a P. Dz. priznáva primerané finančné zadost'učinenie v sume po 200.000,- Sk (slovom dvestotísíc slovenských korún), ktoré je im Okresný súd Košice I povinný vyplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti nálezu.“

Ústavný súd vyzval okresný súd na zaslanie predmetného súdneho spisu. Spis okresného súdu spolu s vyjadrením predsedu okresného súdu bol doručený ústavnému súdu 12. marca 2004.

Predseda okresného súdu vo vyjadrení uvádza prehľad úkonov vykonaných v danej veci a podľa jeho názoru aj napriek skutočnosti, že konanie trvá 9 rokov, je táto doba primeraná zložitosti predmetu konania, v ktorom museli byť vypracované znalecké posudky a zisťované skutočnosti aj dopytmi na realitné kancelárie. Najväčšie prietahy spôsobil svojou nečinnosťou znalec, ako aj realitné kancelárie, pričom okresný súd využil aj zákonné poriadkové opatrenia. K prietahom prispeli aj samotní účastníci, ktorí trikrát menili a upresňovali žalobný petit. Pri posudzovaní prietáhov ústavným súdom žiada predseda okresného súdu posúdiť, či celková doba konania bola spôsobená subjektívnymi alebo objektívnymi okolnosťami.

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 127 ods. 2 prvej vety ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli

porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah.

Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietahov a v jeho prítomnosti a aby sa mohol vyjadriť ku všetkým vykonávaným dôkazom. Verejnosť možno vylúčiť len v prípadoch ustanovených zákonom.

Podľa čl. 6 ods. 1 prvej vety dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu.

Ústavný súd podľa ustanovenia § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa.

Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v ustanovení § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažnosti sťažovateľov podľa § 25 ods. 1 zákona o ústavnom súde skúmal, či v danom prípade nejde o zjavne neopodstatnenú sťažnosť. Namietat' porušenie svojich práv v konaní pred ústavným súdom sú totiž oprávnené len tie fyzické alebo právnické osoby, ktoré splnili všetky zákonné podmienky spojené s nadobudnutím a uplatňovaním takýchto práv. Podľa ustálenej judikatúry

ústavného súdu jedným z dôvodov odmietnutia sťažnosti je jej zjavná neopodstatnenosť, ktorú možno vysloviť v prípade, ak ústavný súd nezistí priamu príčinnú súvislosť medzi namietaným postupom orgánu štátu a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých namietal sťažovateľ (I. ÚS 53/96, I. ÚS 62/96, I. ÚS 20/97).

O zjavne neopodstatnený návrh ide vtedy, ak ústavný súd pri jeho predbežnom prerokovaní nezistí žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jeho prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98). Teda úloha ústavného súdu pri predbežnom prerokovaní návrhu nespočíva v tom, aby určil, či preskúmanie veci predloženej navrhovateľom odhalí existenciu porušenia niektorého z práv alebo slobôd zaručených ústavou, ale spočíva len v tom, aby určil, či toto preskúmanie vylúči akúkoľvek možnosť existencie takéhoto porušenia. Inými slovami, ústavný súd môže pri predbežnom prerokovaní odmietnuť taký návrh, ktorý sa na prvý pohľad a bez najmenej pochybnosti javí ako neopodstatnený (I. ÚS 4/00).

Účelom práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia štátneho orgánu. Samotným prerokovaním veci na štátnom orgáne sa právna neistota osoby v zásade neodstráni. Až právoplatným rozhodnutím sa vytvára právna istota. Preto pre splnenie ústavného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy nestačí, aby štátny orgán vec prerokoval (II. ÚS 26/95). Judikatúra ústavného súdu sa ustálila v tom, že otázka, či v konkrétnom prípade bolo alebo nebolo porušené právo na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov, sa skúma vždy s ohľadom na konkrétne okolnosti každého jednotlivého prípadu, a to najmä podľa týchto troch základných kritérií: zložitnosť veci, správanie účastníkov a postup súdu (II. ÚS 79/97, I. ÚS 70/98).

Nálezom ústavného súdu č. k. II. ÚS 68/01-27 z 29. mája 2002 bolo rozhodnuté o tom, že v konaní vedenom na okresnom súde pod sp. zn. 19 C 330/95 bolo porušené právo sťažovateľov na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov. Preto do tohto času ústavný súd vec považuje za právoplatne rozhodnutú (prekážka res iudicata). Predmetom konania

v konaní pred ústavným súdom o tejto sťažnosti môže byť preto iba konanie na okresnom súde po 29. máji 2002.

V predmetnej právnej veci boli vykonané tieto úkony:

Dňa 26. apríla 2002 bol okresnému súdu doručený súdny spis sp. zn. 19 C 330/95 a znalecký posudok znalca Ing. M. H., PhD.

Dňa 3. mája 2002 bol znalecký posudok zaslaný žalobcom a právnenmu zástupcovi žalovaného.

Dňa 1. augusta 2002 bol vytýčený termín pojednávania na 20. august 2002 a znalec bol vyzvaný, aby podrobnejšie špecifikoval vyúčtovanie znaleckého posudku.

Dňa 17. septembra 2002 bolo okresnému súdu doručené upresnenie rozšírenia žaloby z 31. júla 2000 na základe vypracovaného znaleckého posudku.

Dňa 19. septembra 2002 došlo okresnému súdu vyjadrenie žalovaného a ospravedlnenie neúčasti na pojednávaní 20. septembra 2002

Dňa 20. septembra 2002 sa konalo pojednávanie (žalobca v 1. rade bol prítomný, žalobkyňa v 2. rade nebola prítomná, žalovaný nebol prítomný – ospravedlnil sa, súhlasil, aby súd konal v jeho neprítomnosti). Žalobca v 1. rade podal návrh na kontrolné znalecké dokazovanie a bol vyzvaný, aby predložil písomne v lehote 10 dní námietky proti znaleckému posudku.

Dňa 18. novembra 2002 bolo vytýčené pojednávanie na 10. december 2002.

Dňa 10. decembra 2002 sa konalo pojednávanie (žalobca v 1. rade bol prítomný, žalobkyňa v 2. rade nebola prítomná, žalovaný bol prítomný). Žalobcovia boli vyzvaní na predloženie špecifikácie náhrady za zriadenie vecného bremena.

Dňa 12. decembra 2002 bola okresnému súdu od žalobcov doručená špecifikácia náhrady za zriadenie vecného bremena.

Dňa 13. januára 2003 došlo okresnému súdu vyjadrenie žalovaného spolu s ospravedlnením neúčasti na pojednávaní, ktoré sa malo konať 14. januára 2003.

Dňa 14. januára 2003 sa malo konať pojednávanie. Účastníci sa nedostavili, neúčast' ospravedlnil iba žalovaný.

Dňa 6. februára 2003 bolo vydané uznesenie, ktorým okresný súd určil odmenu znalcovi za vyhotovenie znaleckého posudku.

Dňa 25. februára 2003 sa konalo pojednávanie (žalobca v 1. rade prítomný, žalobkyňa v 2. rade neprítomná, žalovaný prítomný). Bolo rozhodnuté o pripustení rozšírenia žaloby. Zo Správy katastra Košice I boli vyžiadané doklady týkajúce sa predmetnej parcely.

Dňa 6. marca 2003 bolo okresnému súdu doručené podanie Správy katastra Košice III, ktorým žiada upresniť názov katastrálneho územia a ktorým oznamuje, že vec bola zo Správy katastra Košice I postúpená na vybavenie Správe katastra Košice III.

Dňa 6. marca 2003 bolo upresnené dožiadanie okresného súdu na Správu katastra Košice III.

Dňa 26. marca 2003 bolo okresnému súdu doručené oznámenie Správy katastra Košice III, že vec bola postúpená na vybavenie Správe katastra Košice I.

Dňa 27. marca 2003 sa konalo pojednávanie (žalobca v 1. rade bol prítomný, žalobkyňa v 2. rade nebola prítomná, žalovaný bol prítomný). Okresný súd rozhodol o tom, že z archívu okresného súdu bude vyžiadaná kúpna zmluva č. R I 135/78.

Dňa 7. apríla 2003 bola okresnému súdu zo Správy katastra Košice I doručená kópia kúpnej zmluvy č. R I 135/78.

Dňa 24. apríla 2003 sa konalo pojednávanie (žalobca v 1. rade bol prítomný, žalobkyňa v 2. rade nebola prítomná, žalovaný bol prítomný). Na pojednávaní bol vyhlásený medzitýmny rozsudok. Bolo rozhodnuté ohľadne základu – pokiaľ ide o zriadenie vecného bremena. Pokiaľ ide o výšku náhrady za zriadenie vecného bremena, o výšku bezdôvodného obohatenia a náhradu škody, tieto boli ponechané na konečné rozhodnutie. Tento rozsudok nadobudol právoplatnosť 6. júna 2003.

Dňa 6. augusta 2003 si okresný súd vyžiadal od šiestich realitných kancelárií v Košiciach údaj o trhovej mesačnej výške nájomného za 1 m² v katastrálnom území Severné mesto.

Dňa 22. októbra 2003 okresný súd uložil poriadkovú pokutu realitným kanceláriám AVION Real, s. r. o., G. I. C. Real, s. r. o., BONITA, a. s., K. M., spol. s r. o., VRK REAL PLUS, s. r. o., a Ing. B. P. – PERFAM z dôvodu neposkytnutia súčinnosti pri zisťovaní cien nájomného.

Dňa 5. novembra 2003 bolo okresnému súdu doručené oznámenie o cene pozemkov v lokalite Žľaby realitnou kanceláriou AVION Real, s. r. o.

Dňa 6. novembra bolo okresnému súdu doručené odvolanie realitných kancelárií BONITA, a. s., a VRK REAL PLUS, s. r. o., proti uzneseniu o poriadkovej pokute.

Dňa 10. novembra 2003 bolo okresnému súdu doručené odvolanie realitných kancelárií K. M., spol. s r. o., a G. I. C. REAL, s. r. o., proti uzneseniu o poriadkovej pokute.

Dňa 14. novembra 2003 došlo okresnému súdu odvolanie realitnej kancelárie Ing. B. P. – PERFAM proti uzneseniu o poriadkovej pokute.

Dňa 24. februára 2004 bola konajúca sudkyňa vyzvaná podpredsedníčkou okresného súdu na vyjadrenie k sťažnosti na priet'ahy v konaní podanej na ústavnom súde.

Dňa 3. marca 2004 sa zákonná sudkyňa vyjadrila k sťažnosti na priet'ahy v konaní.

Na základe sťažnosti a na základe vyžiadaného spisu okresného súdu dospel ústavný súd k záveru, že v konaní okresného súdu po 29. máji 2002 vedenom pod sp. zn. 19 C 330/95 nemohlo dôjsť k zbytočným priet'ahom podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru. V konaní na okresnom súde sa vo veci konali úkony bez zbytočných priet'ahov, okresný súd konal priebežne, čo vylučuje záver, že v konaní došlo k porušeniu vyššie uvedených základných práv sťažovateľov. Sťažovatelia viackrát menili žalobný petit. Taktiež bolo potrebné vyhotoviť znalecký posudok a žiadať informácie od realitných kancelárií ohľadom trhových cien pozemkov.

Rozhodnutie okresného súdu medzitémnym rozsudkom umožňuje § 152 ods. 2 druhá veta Občianskeho súdneho poriadku, podľa ktorého ak je to účelné, môže súd rozhodnúť najskôr len o časti veci alebo len o jej základe. Inštitút medzitémneho rozsudku sa využíva v praxi v skutkovo zložitejších veciach, v ktorých je potrebné rozhodnúť najskôr o základe konania, aby sa ustálila otázka opodstatnenosti základu konania, a až následne sa rozhoduje o zvyšných nárokoch konečným rozsudkom, pričom na posúdenie opodstatnenosti zvyšných nárokov je spravidla potrebné vyhotoviť znalecký posudok, prípadne vykonať ďalšie rozsiahlejšie dokazovanie. V ďalšom konaní bude ešte potrebné rozhodnúť konečným rozsudkom o ďalších nárokoch, ktoré si vyžadajú rozsiahlejšie dokazovanie, a to o výške náhrady za zriadenie vecného bremena, o výške bezdôvodného obohatenia a o náhrade škody, ako aj o trovách konania.

V súčasnosti nemožno zjavnú neopodstatnenosť sťažnosti odstrániť. Preto ústavný súd neskúmal splnenie ostatných procesných podmienok.

Z uvedených dôvodov rozhodol ústavný súd tak, ako je uvedené vo výrokovej časti tohto uznesenia.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 17. marca 2004